

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 12CoPno/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1223203436
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:1223203436.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov JUDr. Ľubice Bundzelovej a Mgr. Andrey Hadnagyovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX. XXXXXXXX XXXX, zastúpeného opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, pracovisko Senec, Krátka ul., Senec, matky: C. D. E., nar. XX. XXXXX XXXX, bytom F. G. XX, G., zastúpenej splnomocnenkyňou: NIKU & partners, s.r.o., JUDr. Anna Niku, IČO: 36 866 008, so sídlom Prokopa Veľkého 51, Bratislava, a otca: H. C. B., nar. XX. XXXXX XXXX, bytom I. XXX, J., o nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

Odvolačný súd nariaďuje neodkladné opatrenie, ktorým nahradzuje súhlas otca na poskytnutie odbornej psychologickej, psychoterapeutickej, či prípadne psychiatrickej starostlivosti maloletému A..

odôvodnenie:

1. Matka sa podaným návrhom, podaným počas odvolacieho konania, vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 12CoP/93/2023, ktorého predmetom je posúdenie dôvodnosti odvolania otca proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č.k. 39P/111/2022-108 z 9. februára 2023, ktorým bolo nariadené výchovné opatrenie v rámci konania o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd nahradil súhlas otca na poskytnutie odbornej psychologickej, psychoterapeutickej či prípadnej psychiatrickej starostlivosti maloletému a zároveň sa domáhala uloženia jej povinnosti zabezpečiť maloletému potrebnú psychologickú, psychoterapeutickú či prípadnú psychiatrickú starostlivosť. Matka vo svojom návrhu uviedla, že v konaní vedenom pred Mestským súdom Bratislava II pod sp. zn. B3-39P/111/2022 o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností bola matke doručená správa z výchovného opatrenia zo dňa 19. júla 2023 vyhotovená subjektom realizujúcim súdom uložené výchovné opatrenie. Z uvedenej správy vyplýva, že je v najlepšom záujme dieťaťa smerujúcim k postupnému obnoveniu vzťahu maloletého s otcom zmiernenie tlaku vyvíjaného na dieťa, postupná reparácia vzťahu otec – dieťa je možná až po upokojení sa dieťaťa a to zmiernením tlaku vyvíjaného na dieťa a vplyvom individuálnej terapie, keď podľa informácií od maloletého si vytvoril vzťah dôvery k predchádzajúcej psychologičke, ktorú navštevoval; rodičom dieťaťa sa odporúča individuálna starostlivosť; práca s celou rodinou za súčasnej situácie nie je možná. Matka v návrhu ďalej dôvodila, že dlhodobo poukazuje na to, že je potrebné zabezpečiť individuálnu psychoterapiu pre maloletého A. a aktuálne tvrdí, že pre ďalší emocionálny a duševný vývin maloletého a pre vôbec umožnenie začatia procesu obnovy vzťahu medzi A. a jeho otcom je nevyhnutné, aby bola A. poskytnutá možnosť absolvovať individuálnu psychoterapiu. Poukázala, že psychologickú podporu a starostlivosť maloletému A. odporúčali už pracovníci SVLS K. G., u ktorých prebiehalo posledné výchovné opatrenie nariadené súdom, ako aj kolízny opatrovník v konaní vedenom pred odvolacím súdom pod sp. zn. 11CoP/117/2019. Otec však nikdy neudelil súhlas na poskytnutie psychologickej pomoci synovi, túto zdravotnú starostlivosť mu už dlhé roky odopiera, pričom matka nepozná otcove dôvody pre takéto konanie. Zdôraznila, že otec opakovane odmietol udeliť súhlas s poskytovaním psychoterapie pre maloletého a ona ako matka nedokáže pomôcť A. pri prekonaní jeho aktuálneho strachu z otca, z jeho prítomnosti a kontaktu s ním. Aktuálny stav považuje

za alarmujúci pre ďalší vývin maloletého a považuje za prioritné, aby mal maloletý možnosť vysporiadať sa so svojim aktuálnym prežívaním a mohol postupne dospieť k odpusteniu svojmu otcovi a následnému zmiereniu sa s ním. Bez uvedeného nebude možné obnoviť vzťah maloletého s otcom a nebude možné, aby sa mohol maloletý ďalej správne emocionálne a duševne vyvíjať, keďže aktuálna situácia má na prežívanie a existenciu maloletého neblahé dôsledky. Uviedla, že žiaden psychoterapeut bez súhlasu oboch rodičov nebude dieťaťu poskytovať potrebnú odbornú pomoc, k čomu aj v realite došlo, keď ňou oslovená psychoterapeutka odmietla poskytovať v minulosti odbornú pomoc pre neexistenciu súhlasu otca. Skutočnosť, že otec odmieta poskytnúť súhlas je evidentná aj z obsahu súdneho spisu zo správy ÚPSVaR Pezinok, pracovisko Senec zo dňa 21. júla 2022 ako aj zo súdneho spisu vedeného v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia sp. zn. B3-39Em 4/2021. Mala záujem realizovať psychoterapiu u L. G., ktorú už maloletý pozná, avšak na to, aby L. G. mohla poskytnúť A. terapiu na dlhodobej a pravidelnej báze, potrebuje súhlas otca, ktorý odmietol pre ÚPSVaR Pezinok, pracovisko Senec udeliť. Požiadala kolízneho opatrovníka, aby sa pokúsil získať súhlas otca s poskytovaním psychoterapie, keďže na jej e-maily a žiadosti o udelenie súhlasu nereagoval. Má za to, že za danej situácie vznikla naliehavosť potreby dočasne upraviť pomery účastníkov, aby poskytnutím potrebnej odbornej psychoterapie bol zabezpečený najlepší záujem maloletého A. a tým odvrátený možný nežiadúci dôsledok spočívajúci v ohrození jeho psychického zdravia a rovnako tak aby bola zabezpečená možnosť následného obnovovania vzťahu medzi otcom a synom. Poukázala na ustanovenie § 28 ods. 1 a 2 a § 5, § 37 ods. 1 z.č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“) a § 324 ods. 1, § 325 ods. 1 a 2 a § 330 ods. 2 z.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Matka ku svojmu návrhu pripojila nižšie uvedené listiny.

2. Z obsahu správy z výchovného opatrenia Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie zo dňa 19. júla 2023 mal odvolací súd preukázané, že rodičom dieťaťa bola odporúčaná individuálna starostlivosť, že práca s celou rodinou za súčasnej situácie nie je možná a že postupná reparácia vzťahu otca dieťaťa je následne možná až po upokojení sa dieťaťa a to zmiernením tlaku vyvíjaného na dieťa a vplyvom individuálnej psychoterapie, keď z informácií od maloletého A. je zrejmé, že si vytvoril vzťah dôvery k predchádzajúcej psychologičke.

3. Z priebežnej správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, pracovisko Senec, ul. Krátka č. 1 (ďalej len „ÚPSVaR“) zo dňa 22. júla 2020 vyplýva, že komunikácia medzi rodičmi je náročná, nevyhovujúca a aj napriek realizácie výchovného opatrenia sa komunikácia nezlepšila, pretrvávajú konflikty, ktoré sa prenášajú na maloletého. Komunikácia rodičov môže byť ohrozujúca pre zdravý vývoj maloletého A.. Na základe priebežnej správy SLVS G. dňa 16. júla 2020 ÚPSVaR rodičom odporučil psychologickú podporu pre maloletého A., s čím matka súhlasila ale otec sa nevyjadril.

4. Zo správy Súkromno-liečebného výchovného sanatória, Centrum pre deti a rodiny G. zo dňa 16. júna 2020 vyplýva, že je potrebná zväziť psychologickú podporu pre maloletého A., keďže momentálna situácia a vzájomná komunikácia rodičov môže byť ohrozujúca pre zdravý vývoj maloletého.

5. Podľa § 2 ods. 1 z.č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 324 ods. 1 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie (1).

7. Podľa § 362 CMP o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol podaný v priebehu odvolacieho konania, je príslušný rozhodnúť odvolací súd.

8. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

9. Podľa § 329 ods. 1 veta prvá CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez vylúču a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

10. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

11. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

12. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

13. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

14. Podľa § 35 ZoR ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vyštahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti maloletému dieťaťu a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

15. Civilný mimosporový poriadok pripúšťa možnosť nariadiť neodkladné opatrenie aj v konaní pred odvolacím súdom, vychádzajúc z verejného záujmu, ako je napr. ochrana maloletého dieťaťa, ale aj z princípu úplnej apelácie v mimosporovom konaní.

16. Nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle vyššie citovaného § 325 ods. 1 CSP vyžaduje splnenie podmienky, že je daná potreba bezodkladne upraviť pomery (alebo danosť obavy, že exekúcia bude ohrozená). Pritom platí, že v zmysle vyššie citovaných ustanovení Charty základných práv aj Dohovoru o právach dieťaťa, najlepší záujem dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri akomkoľvek rozhodovaní súdu vo veciach týkajúcich sa maloletých detí, teda pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia i keď to CSP už výslovne v § 324 a nasl. resp. CMP v § 360 a nasl. neuvádza.

17. Z charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením súd nemusí a zvyčajne pre krátkosť času ani nemôže zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený pre dokazovanie. Je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že je nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Nariadenie neodkladného opatrenia vyžaduje danosť potreby bezodkladne upraviť pomery (alebo danosť obavy, že exekúcia bude ohrozená). Takáto potreba je daná naliehavosťou situácie, v ktorej vyčkávanie až na prípadné konečné rozhodnutie (vydané po riadne vykonanom dokazovaní) nemusí byť únosným, pretože by zdržanie spôsobené potrebou zachovania všetkých (ako i procesných) postupov v konaní o veci mohlo viesť k ujme, ktorú by neskôr šlo len ťažko (ak vôbec) odvrátiť. Vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti je potom z uvedeného pohľadu prioritným záujmom vytvorenie, resp. za určitých okolností i obnovenie podmienok pre riadny a bezproblémový vývin dieťaťa.

18. Z obsahu návrhu matky (č.l. 1) a priloženej správy Výskumného ústavu detskej psychológie z 19. júla 2023 (č.l. 6) je nutné vyvodiť, že matka maloleté osvedčila základné skutočnosti o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a osvedčila i nebezpečenstvo hroziacej ujmy. Ochrana sa má poskytnúť zdravému psychickému vývinu maloletého A., ktorému výrazne prospíše individuálna psychoterapia. V dôsledku neposkytnutia včasnej psychologickkej pomoci môže dôjsť u maloletého k závažnému ohrozeniu psychického zdravia. Súhlas otca na poskytnutie odbornej psychologickej,

psychoterapeutickej či prípadne psychiatrickej starostlivosti maloletému A. absentuje a je potrebný. Individuálna psychoterapia je v záujme maloletého.

19. Vyhodnotiac všetky relevantné obsahom spisu osvedčené skutočnosti a okolnosti daného prípadu, vychádzajúc z vyššie citovaných zákonných ustanovení a teoretických východísk, sledujúc pritom prioritne najlepší záujem maloletého A., súd dospel k záveru, že boli naplnené všetky zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia navrhnutého matkou. Odvolací súd nemal na základe matkou maloletého osvedčených skutočností žiadne pochybnosti, že individuálna psychoterapia, ktorej realizácia si vyžaduje súhlas oboch rodičov je v záujme zdravého vývinu maloletého.

20. Aj z obsahu spisu pôvodne vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 39P/111/2022, v súčasnosti vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 12CoP/93/2023 mal odvolací súd za preukázané, že psychologické poradenstvo, psychoterapia môže maloletému A. len pomôcť prekonať náročnejšie životné obdobie.

21. Keďže týmto rozhodnutím sa konanie vo veci samej o úprave práv a povinností rodičov k maloletému nekončí, keďže musí pokračovať konanie vo veci samej, o nároku na náhradu a o výške trov tohto konania o nariadenie neodkladného opatrenia, bude v zmysle § 58 CMP rozhodnuté až v rozhodnutí, ktorým sa bude konanie končiť.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).